

nagyobb szükségletét is tekintetbe veszem. Megemlítem, hogy a szükségletet illetően pontosabb számításokat végezni egyelőre nem tudok, mert nem ritkán tölt be egy orvos több közszolgálati állást, tovább kisebb állások összevonhatók stb. Megemlítem, hogy a trianoni területen 1940 nyarán az orvosi kamarák kimutatása szerint 6516 orvos állott közszolgálatban (a „közszolgálat” szót elég tágan értelmezve), ami már egymaga is 100 000 lakosra számítva 71 orvost jelent, tehát a fentebb 80-ban megálapított orvos-arányszám nem mondható soknak.

Megváltoztatta azonban a fentebb ismertetett helyzetet az ország területének megnagyobbodása. A visszakerült területek orvoslétszámára vonatkozólag végleges – és a zsidó orvosok számaránya szempontjából is megbízható és feldolgozható – számadatak még nem állnak rendelkezésemre. [...]

A visszacsatolt területek tehát erősen lerontották hazánk orvos-ellátottságát. Még rosszabb a kép, ha leszámítjuk az 1939. IV. t.c. értelmében közalkalmazásba nem vehető orvosok számát. Erre nézve pontos adataink még nincsenek. Az érsekújvári orvosi kamara törzslapjai szerint ott a tagok 36%-a, a kassai orvosi kamara nyilvántartó lapjai szerint pedig a tagok 73%-a zsidó. Bizonyos adatok szerint Erdélyben az orvosok kb. 50-51%-a zsidó. Nem túlzok tehát, ha a fentebb felsorolt, – a visszacsatolt területeken lakó együttvéve; 1964 orvos 40%-át veszem zsidónak. Így az eddig visszacsatolt területekkel együtt (mindig a déliek kivételével vizsgálva) legfeljebb 8422 keresztény orvossal számíthatunk. Ebből a számból kiindulva, a keresztény orvosok számaránya hazánk jelenlegi területén 100 000 lakosra kiszámítva: 62.

Fentebb 100 000 lakosra számítva legalább 80 (keresztény) orvosban jelöltem meg azt a legkisebb létszámot, amellyel az ország közegészségügyi szolgálatát megfelelően el lehet látni. Ez együttvéve 10 832 keresztény orvost jelentene. Hogy ezt a számot a megnagyobbodott országban elérhessük, legalább még 2410 illetve felfelé kikerekítve kb. 2500 keresztény orvosra lenne szükségünk.

PETRES JÓZSEF

A zsidó kérdés orvosi és társadalmi szempontból.

MONE Orvostársadalmi Szemle, 16. évf. (1939) 1. sz. 2–3.

Petres József: A Magyar Orvosok Nemzeti Egyesületének alelnöke, szociálpolitikus. Számos állásfoglalása ismert nem csupán a szociálpolitika vagy a közegészségügy kérdéseiben, hanem az általános népesedéspolitika témakörében is.

A MONE két évtized óra megalkuvás nélkül küzdött a magyarságot mind társadalmi, mind orvosi és tudományos téren veszélyeztető zsidó uralommal szemben és soha nem mulasztott el egyetlen alkalmat és lehetőséget sem, hogy céljához közelebb jutva

hasznára legyen a magyarságnak. Most is a legerélyesebben szállt síkra az 1938. évi XV. t.c. olyan revíziója érdekében, ami a magyar nemzeti eszmét a lehető legjobban szolgálja.

A m. kir. miniszterelnökhöz és mindazokhoz, kiknek a kérdés előkészítésében, kidolgozásában és végrehajtásában hathatós részük van, a MONE elnöksége már hónapokkal ezelőtt emlékirattal fordult, melynek bevezető szavai a következők:

Javaslat a társadalmi és gazdasági élet hatályos biztosításáról szóló 1938. évi XV. t.c. orvosi vonatkozású részeinek módosítása tárgyában

A Magyar Orvosok Nemzeti Egyesületének tagjai osztatlan örömmel vették tudomásul a kormány azon ténykedését, mely az ú. n. zsidótörvény mielőbbi és jelentős módosítására irányul. Ezen törekvés, valamint a vele járó nagy és felelősségteljes munka megkönnyítése s minél tökéletesebbé tétele céljából mint a gyakorlati élet alapos ismerői úgy érezzük, hogy kötelességet mulasztanánk el akkor, ha alanti javaslatainkat nem hoznánk az Illetékesek nagybecsű tudomására.

Az orvos hivatásánál fogva az összes foglalkozási ágak közül a legközelebb áll az egyes emberhez s éppen ezért annak lelkületére, ily módon a magyarság nagy tömegeire, jelentős befolyást gyakorolhat. Hogy Hazánkban a nagy tömegek lelkülete nem minden tekintetben felel meg azoknak a követelményeknek, melyek a magyar nemzet élet fontos érdekei szempontjából kívánatosak és szükségesek volnának, abban nagy szerepe van annak, hogy a zsidóság úgyszólván megszállva tartja az orvosi pálya jelentős őrhelyeit: uralják teljesen a magángyakorlatot, hatalmas kórházak, gyógyintézetek és charitatív intézmények tulajdonosai, vagy alkalmazottai, orvosai s így a lakosság millióinak látszólag «az elesettségben jótévedői». Fájdalom, hogy e látszatot bizonyos hivatalos támogatás is megerősíti, pl. azáltal hogy a Társadalombiztosító Intézetek (OTI, MABI, Posta, Hajózási BBI, OTBA stb.) állandó szerződő felei a zsidó egyházi vagy magántulajdonban lévő gyógyintézeteknek és kórházaknak s ezres tömegekben utalnak be keresztény betegetek ezekbe a zsidó intézményekbe, ahol azok a sajátjukkal ellentétes világszemlélet hatása alá kerülnek, kóser kosztot esznek, szombatot ünnepelnek.

A szenvedéstől megszabadult ember válogatás nélkül hálás azzal szemben, aki rajta segített. Hálás tehát a biztosított magyar is a zsidó intézménnyel és zsidó orvossal szemben, azokat erkölcsileg és anyagiilag támogatja s eszébe sem jut, hogy legalább ilyen jó helyzetbe juthatott volna akkor is, ha történetesen az OTI, MABI, OTBA stb. nem zsidó, hanem magyar intézménybe, kórházba utalta volna be a saját két keze munkájával megszerzett és befizetett biztosítási járulékaik ellenében.

Javaslatunkkal elsősorban azt óhajtjuk elérni, hogy a magyar nemzet milliós tömegei felszabaduljanak a leghatásosabb zsidó propaganda alól, mely eddigelé valóságos hatósági támogatásban részesül, másodsorban pedig gazdasági és erkölcsi szempontból illő és megfelelő helyet kívánunk biztosítani a zsidókkal szemben a magyar orvosok világszerte ismert és becsült társadalmának.

A kétségtelenül revízióra szoruló ú. n. zsidótörvény figyelmen kívül hagyta a beteg ember sorsát, nem védte meg a zsidóság anyagi és erkölcsi befolyásától, propagandájától a népi tömegeket. De intézkedései az orvosok szempontjából sem bírnak valami

különösebb jelentőséggel, esetleg előnye csupán évtizedek múlva jelentkezhetnek. Éppen ezért a törvény olyan revízióját óhajtjuk és kérjük, aminek hatása azonnal és erőteljesen jelentkezik, hasznára van az egész magyar társadalomnak és ebben a betegnek, orvosnak egyaránt s eredményes gátat emel a zsidó hatalommal, befolyással szemben. [...]

A MONE módosított javaslata a következő

1. Olyan kórházba, szanatóriumba, gyógyintézetbe, üdülőbe, fürdőbe, vizsgáló vagy kezelő intézménybe, melynek a zsidó egyház, zsidó közület, zsidó magánszemély, egészben vagy részben zsidó személyek tulajdonában lévő Rt. vagy Kft. a tulajdonosa, keresztény ember az Állam, Vármegye és Községek, más közhatóságok, Betegségi Biztosító Intézetek és Vállalati Pénztárak, nem zsidó jellegű társadalmi és jótékonyági egyesületek, intézmények, vállalatok által vizsgálatra, véleményezésre, gyógykezelésre, üdülésre be nem utalható. Az ily célból kötött szerződések és megállapodások érvénytelenek.
2. Zsidó vezetősége, tisztviselője, orvosa, ápolói és egyéb személyzete csak az olyan kórházaknak, szanatóriumnak, gyógyintézetnek üdülőnek, fürdőnek, vizsgáló vagy kezelő intézménynek lehet, melynek tulajdonosa a zsidó egyház vagy zsidó jellegű közület.
3. Közalkalmazott-orvos zsidó nem lehet. A zsidó közalkalmazott orvosok azonnali hatállyal végelbánás alá vonandók.
4. Olyan orvos, aki 1919. évi augusztus 1-e után is tagja maradt valamely hazai vagy külföldi szabadkőműves páholyának, vagy ilyenbe azóta felvételét kérte, illetve ilyenbe belépett, az Orvosi Kamara tagja nem lehet. Az ilyen egyének orvoskamarai tagokként fel nem vehetők, amennyiben pedig tagjai valamely orvosi kamarának, a tagok sorából haladéktalanul törölendők.
5. Az Orvosi Kamara tagjául zsidó orvos mindaddig fel nem vehető, de felvételre elő sem jegyezhető, amíg a kamara zsidó tagjainak száma a 6% alá nem csökken. Ennek megtörténtével is csak annyi zsidó orvos jegyezhető be az orvosi kamara tagjául, amennyi a 6%-ból hiányzik. Az orvosi kamarák választmánya évenként két ízben, éspedig minden év január és július hónapjában foglalkozhatik zsidó orvosoknak a kamarába való felvétele iránti kérelmével. A kamarába való felvételre jelentkeztettek sorrendje akként állapítandó meg, hogy melyik zsidó orvosnak a családja, illetve egyenesági ősei tartózkodnak régebben a jelenlegi magyar állam területén s a felvehető 6%-a ezen sorrendnek megfelelően választható ki. Az Orvos Kamara keresztény és zsidó tagjainak százalékos arányszáma az 1938. évi március hó 1-i állapotnak megfelelően megállapítandó, külön a magánorvosok és külön a közalkalmazottak csoportjában. Amennyiben az így megállapított számérték a 6%-nál alacsonyabb volna, ez a szám rögzítendő és a keresztények kárára semmi körülmények között sem emelhető.
6. Az Orvosi Kamara elnökségének és tisztikarának zsidó származású vagy zsidó családi kapcsolattal rendelkező orvos a tagja nem lehet. Az ilyenek megbízatása azonnali hatállyal megszűnik.

7. Az Orvos Kamara választmányának és küldöttközgyűlésének a kamara összes tagjainak számához viszonyított 6%-nál több zsidó választott tagja nem lehet. A 6%-ot meghaladó zsidó tagok megbízatása azonnal megszűnik.
8. Az Orvosi Kamara, valamint azok az egyesületek és intézmények, melyek orvosok anyagi támogatásával, segélyezésével foglalkoznak – kivéve a kizárólagosan zsidó alakulatokat –, a segélyezés céljaira szolgáló összegből csupán 6%-ot fordíthatnak zsidó orvosok vagy hozzátartozóik segélyezésére.
9. A Magyar Országos Orvos Szövetség Nyugdíjintézete nem folyósíthat zsidó orvosnak nagyobb nyugdíjat, mint amennyit a legutoljára élvezett fizetése volt a tényleges szolgálatában.
10. Az olyan nem zsidó jellegű intézményeknél, Betegségi Biztosító Intézeteknél, amelyeknél az orvosi érdekképviselő szervezetként orvosi tanácsok működnek (OTI, MABI, Posta stb.), a tanácsba zsidó orvos csak a százalékos számarányának megfelelő mennyiségben, de legfeljebb 6%-nyi mennyiségben választható meg. Amennyiben ezidőszereint a zsidó tanács tagok száma ezen szabályban előírt mennyiségnél magasabb, azok megbízatása azonnali hatállyal megszűnik. Az Orvosi Tanács elnökségében és tisztikarában zsidó orvos helyet nem foglalhat.
11. Az Orvosi Kamarák és a Betegségi Biztosító Intézetek, valamint a nem zsidó jellegű orvosokat foglalkoztató intézmények fegyelmi (választott) bíróságának zsidó tagja nem lehet.
12. A nem zsidó jellegű szövetségek és egyesületek választmányában a zsidók a tagok összlétszámához viszonyított számuk arányában, de legfeljebb 6%-ig vehetnek részt. Az elnökségnek és tisztikarnak zsidó tagja nem lehet. Ez a rendelkezés azonnal végrehajtandó.
13. Az orvosi kamarák, orvosi tanácsok (igazságügyi orvosi tanács, a közigazgatási bíróság orvosi tanácsa, a betegségi biztosító intézetek orvosi tanácsai stb.), orvosi érdekképviselői, tudományos és társadalmi, valamint nyugdíj-, segélyező-egyesületek (intézetek és intézmények), a betegségi biztosító intézetek és vállalati pénztárak, betegségi és rokkantsági biztosítással és gyógyítással foglalkozó mindennemű egyesületek, intézmények és vállaltok, kórház- és szanatórium-egyesületek elnökségének, tisztikarának, igazgatóságának zsidó vagy zsidó családi kapcsolattal rendelkező személy a tagja nem lehet. Az említett testületek választmányába és képviselői közgyűlésébe zsidó 6%-nál nagyobb mennyiségben be nem választható. A választást a zsidók teljesen elkülönítve bonyolítják le.

A kizárólagosan zsidó alakulatokra, melyeknek csakis zsidó tagjai lehetnek és onnan keresztények jogszerűen ki vannak zárva, ezen rendelkezés nem vonatkozik.

A rendelkezés azonnal hatályba lép.

A MONE nem csupán bizik, de hisz is abban, hogy a magyar nemzet érdekében benyújtott fenti javaslata az intézkedő körök és az érdekeltek előtt a legmagasabb szempontnak mindenben megfelelő meghallgatásra, megértésre és a legerélyesebb támogatásra talál.